

Nr 137.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1948/49 till kommunal upplysningsverksamhet.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 183, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Kommunal upplysningsverksamhet för budgetåret 1948/49 beräkna ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 165, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1948, föreslagit riksdagen att dels godkänna av chefen för inrikesdepartementet föreslagna riktlinjer för kommunal upplysningsverksamhet i anledning av kommunindelningsreformen, dels ock att till ifrågavarande ändamål anvisa ett anslag med det i statsverkspropositionen beräknade beloppet.

Departementschefen har lämnat följande sammanfattning av Kungl. Maj:ts förslag, vilka grunda sig på ett av kommittén för kommunal upplysningsverksamhet den 13 december 1947 avgivet betänkande (SOU 1947: 76).

De av kommittén för kommunal upplysningsverksamhet framlagda förslagen avse åtgärder för att underlätta förvaltningsarbetet för kommunala förtroendemän och tjänstemän. Jag anförde till det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet, att jag vid förberedande prövning av ärendet funnit, att för sådan kursverksamhet, som oundgängligen erfordrades för att göra de kommunala förtroendemännen bättre skickade att fullgöra de delvis nya och större uppgifter, vilka efter kommunindelningsreformen komme att åvila dem, behövdes en medelsanvisning av 210 000 kronor. Övriga avsedda åtgärder voro enligt min mening icke av den angelägenhetsgrad, att medel f. n. borde ställas till förfogande för deras genomförande. I enlighet med denna uppfattning framställer jag i det följande allenast förslag angående upplysningsverksamhet för kommunala förtroendemän i den mån sådan påkallas av kommunindelningsreformen.

Förslagen innebära i huvudsak följande.

1) Åtgärder vidtagas för att dels främja tillkomsten av lämpliga handböcker, av vilka förtroendemännen ha behov, dels underlätta utgivandet av nya upplagor av redan befintliga sådana handböcker, när så påkallas, dels ock åstadkomma en låg prissättning på handböckerna. På nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer skall ankomma att ombesörja dessa åtgärder.

2) Muntliga kurser och korrespondenskurser, vilka särskilt anpassas för de kommunala förtroendemännen, anordnas. Verksamheten ställes under

ledning av ett samarbetsorgan, bestående av fyra ledamöter, av vilka två utses av Kungl. Maj:t samt en av vardera svenska landskommunernas förbund och svenska socialvårdsförbundet. Den direkta ledningen av korrespondensundervisningen anförtros åt socialinstitutet i Stockholm, som härvid bör samverka dels med svenska landskommunernas förbund, dels även med svenska socialvårdsförbundet och de övriga socialinstitutet. För handhavande av verksamheten ställer svenska landskommunernas förbund en konsulent till förfogande, vilken av statsmedel erhåller ett arvode motsvarande 27 löneklassen. Därjämte anställs ett biträde för kontorsgöromål med arvode motsvarande 11 löneklassen.

För de under 2) angivna åtgärderna ställas medel till förfogande genom ett anslag på riksstaten. Från anslaget skola bestridas — förutom ersättningar till konsulenten och biträdet samt till ledamöterna i samarbetsorganet — kostnader för manuskript, illustrationer och tryckning av korrespondenskurser, ersättningar till kursledare och föreläsare vid de muntliga kurserna, ersättningar till deltagarna i de muntliga kurserna för resor och uppehålle under kurstiden samt vissa expeditionskostnader. Deltagarna i korrespondensundervisningen skola erlægga en mindre kursavgift. Det sammanlagda anslagsbehovet uppgår till 210 000 kronor. För den verksamhet, som skall ankomma på nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer, erfordras icke särskilda medel under budgetåret 1948/49 utan bestridas kostnaderna av det anslag för nämnden, som i 1948 års statsverksproposition under andra huvudtiteln föreslås anvisat för budgetåret.

Jag förutsätter, att de statliga myndigheter, som kunna komma i fråga, inom ramen för anvisade anslag utveckla och intensifiera sin informationsverksamhet i syfte att underlätta förvaltningsarbetet för förtroendemännen. De åtgärder, som jag sålunda föreslår, äro väsentligen av samma art och äro delvis betingade av samma förhållanden, som framkallat behovet av en mera reguljär upplysning för innehavarna av kommunala förtroendeuppdrag. Redogörelsen i det följande upptager därför — förutom de särskilda spörsmål rörande upplysning för de kommunala förtroendemännen, vilka sammanhånga med kommunindelningsreformen — även frågor, som äro gemensamma för denna upplysning och den av kommittén föreslagna reguljära informationsverksamheten.

Utskottet. Olika omständigheter, sammanhängande med den kommunala självstyrelsens utveckling och uppgifter, tala såsom departementschefen framhållit för att åtgärder från statens sida böra vidtagas för att främja en särskild upplysningsverksamhet främst för kommunala förtroendemän. Behovet av dylika åtgärder stegras genom kommunindelningsreformen, som torde påkalla utbildning inom en begränsad tid av relativt stort antal förtroendemän.

Det till kursverksamheten beräknade beloppet, 210 000 kronor, synes utskottet väl högt. Beträffande korrespondenskurserna, i vilka ett stort antal kan deltaga till en förhållandevis låg kostnad, anser sig utskottet emellertid icke böra förorda någon begränsning av Kungl. Maj:ts förslag. Vad däremot angår de muntliga kurserna, synes programmet för dem i avbidan på närmare erfarenhet böra något inskränkas. Kungl. Maj:ts förslag innebär att 10—15 dylika kurser skulle anordnas. Utskottet utgår vid kostnadsberäkningen från att endast 10 kurser komma att hållas under nästa budget-

år, vilket möjliggör en begränsning av den för kurserna beräknade utgiftsramen med i runt tal 30 000 kronor. Vad angår det för verksamheten avsedda kansliet vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:ts förslag innebär ett provisorium. Organisationsfrågan bör ägnas ytterligare överväganden under samråd med landskommunernas förbund och socialvårdsförbundet, varvid en sådan lösning synes böra eftersträvas, att statens utgifter för ändamålet kunna nedbringas.

Vad angår det statliga stödet i fråga om handbokslitteratur m. m. synes oundgängligt att för nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer beräkna ökade administrationskostnader, därest dess verksamhet skall kunna intensifieras. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t tager denna fråga under övervägande.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag ej givit utskottet anledning till erinran. På grund av det ovan anförda föreslår utskottet, att det äskade anslaget anvisas med ett belopp av (210 000 — 30 000) 180 000 kronor. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 5 mars 1948 föreslagna riktlinjer för kommunal upplysningsverksamhet i anledning av kommunindelningsreformen;

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Kommunal upplysningsverksamhet* för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa ett anslag av 180 000 kronor.

Stockholm den 4 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Lindström, Gränebo, Larsson, Bergvall, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Andrén, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Iwar Anderson och Gillström; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Ward, Malmborg i Skövde, Andersson i Malmö, Rubbestad, Mårtensson, Wallentheim, Lindholm, Pettersson i Dahl, Åkerström, Sefve och Birke.